

GIÁO DỤC PHÁP LUẬT CHO HỌC SINH, SINH VIÊN TẠI TRƯỜNG CAO ĐẲNG ĐIỆN BIÊN

Đào Thị Thanh Xuyên
Trường Cao đẳng Điện Biên

Tóm tắt: Bài viết nghiên cứu vấn đề giáo dục pháp luật cho học sinh, sinh viên tại Trường Cao đẳng Điện Biên trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Trên cơ sở phân tích khái niệm, vai trò của giáo dục pháp luật trong trường cao đẳng, tác giả đánh giá thực trạng triển khai tại trường Cao đẳng Điện Biên, chỉ ra những kết quả đạt được như nâng cao nhận thức pháp luật, cải thiện ý thức chấp hành nội quy, góp phần xây dựng môi trường học tập kỷ cương, an toàn. Đồng thời, bài viết cũng chỉ ra một số hạn chế về nội dung, phương pháp giảng dạy và sự phối hợp giữa các lực lượng giáo dục. Từ đó, tác giả đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục pháp luật, bao gồm đổi mới nội dung và phương pháp giảng dạy, tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin, nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên và đẩy mạnh phối hợp với các cơ quan chức năng địa phương.

Từ khóa: Giáo dục pháp luật; học sinh sinh viên; Trường Cao đẳng Điện Biên.

LEGAL EDUCATION FOR PUPILS AND STUDENTS AT DIEN BIEN COLLEGE

Abstract: The article researches the issue of legal education for students at Dien Bien College in the context of fundamental and comprehensive reform of education and the construction of the Socialist State under the rule of law in Vietnam. On the basis of analyzing the concept and role of legal education in colleges, the author assesses the current situation of implementation at Dien Bien College, pointing out the results achieved such as raising legal awareness, improving the sense of compliance with internal rules, contributing to building a disciplined learning environment, safety. At the same time, the article also points out some limitations in content, teaching methods and coordination between educational forces. From there, the author proposes solutions to improve the effectiveness of legal education, including innovating teaching content and methods, strengthening the application of information technology, improving the quality of lecturers and promoting coordination with local authorities.

Keywords: Legal education; students; Dien Bien College.

Nhận bài: 10/01/2026

Phản biện: 08/02/2026

Duyệt đăng: 12/02/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam và đẩy mạnh công cuộc đổi mới, hội nhập quốc tế, giáo dục pháp luật cho thế hệ trẻ ngày càng trở thành yêu cầu cấp thiết. Học sinh, sinh viên là lực lượng trí thức trẻ, nguồn nhân lực tương lai của đất nước, họ không chỉ cần được trang bị kiến thức chuyên môn mà còn phải có hiểu biết pháp luật, ý thức thượng tôn pháp luật và kỹ năng ứng xử phù hợp với các chuẩn mực pháp lý trong học tập, lao động và đời sống xã hội. Trường Cao đẳng Điện Biên, với đặc thù là cơ sở đào tạo đa ngành trên địa bàn tỉnh miền núi còn nhiều khó khăn, có vai trò quan trọng trong việc nâng cao dân trí, đào tạo nguồn nhân lực tại chỗ phục vụ phát triển kinh tế - xã hội địa phương. Tuy nhiên, thực tiễn cho thấy công tác giáo dục pháp luật cho học sinh, sinh viên vẫn còn những hạn chế nhất định như nội dung tuyên truyền chưa thật sự hấp dẫn, phương pháp giảng dạy còn nặng về lý thuyết, sự phối hợp giữa nhà trường và các cơ quan chức năng chưa đồng bộ. Xuất phát từ yêu cầu thực tiễn đó, việc nghiên cứu, đánh giá đúng thực trạng và đề xuất các giải

pháp nâng cao hiệu quả giáo dục pháp luật cho học sinh, sinh viên tại Trường Cao đẳng Điện Biên có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc, góp phần hình thành thế hệ công dân có ý thức pháp luật, trách nhiệm xã hội và năng lực thích ứng trong giai đoạn hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Vai trò của giáo dục pháp luật trong trường cao đẳng

Theo Từ điển bách khoa Việt Nam: “Giáo dục pháp luật là sự tác động định hướng của tổ hợp các quá trình xây dựng pháp luật, áp dụng pháp luật, tuyên truyền, giải thích pháp luật nhằm nâng cao ý thức pháp luật”. Giáo trình lý luận về Nhà nước và pháp luật định nghĩa: Giáo dục pháp luật “là hoạt động có định hướng, có mục đích trang bị kiến thức pháp luật, nhằm hình thành ở đối tượng được giáo dục những tình cảm pháp lý và hành vi phù hợp với yêu cầu của pháp luật” hoặc là “Sự tác động một cách có hệ thống, có mục đích và thường xuyên tới nhận thức của con người nhằm trang bị cho mỗi người một trình độ kiến thức pháp lý nhất định để từ đó có ý thức đúng đắn về

pháp luật, tôn trọng và tự giác xử sự theo yêu cầu của pháp luật”. Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật năm 2012 quy định: “Giáo dục pháp luật trong các cơ sở giáo dục của hệ thống giáo dục quốc dân được lồng ghép trong chương trình giáo dục của các cấp học và trình độ đào tạo; là một nội dung trong chương trình giáo dục trung học cơ sở, trung học phổ thông, giáo dục nghề nghiệp, giáo dục đại học”. Như vậy, giáo dục pháp luật là hoạt động có định hướng, có mục đích và được tiến hành một cách hệ thống, thường xuyên nhằm tác động đến nhận thức, tình cảm và hành vi của con người thông qua các quá trình xây dựng, áp dụng, tuyên truyền và giải thích pháp luật. Hoạt động này hướng tới việc trang bị kiến thức pháp lý cần thiết, hình thành ý thức pháp luật, bồi dưỡng tình cảm pháp lý đúng đắn và xây dựng thói quen tôn trọng, tự giác chấp hành pháp luật trong đời sống xã hội.

Trong các cơ sở giáo dục thuộc hệ thống giáo dục quốc dân, giáo dục pháp luật được thực hiện thông qua việc lồng ghép trong chương trình giảng dạy ở các cấp học và trình độ đào tạo, từ trung học cơ sở, trung học phổ thông đến giáo dục nghề nghiệp và giáo dục đại học. Như vậy, giáo dục pháp luật không chỉ đơn thuần là truyền đạt kiến thức về pháp luật mà còn là quá trình tác động toàn diện nhằm hình thành ở người học thái độ, niềm tin và hành vi phù hợp với các chuẩn mực pháp lý, góp phần xây dựng ý thức thượng tôn pháp luật trong xã hội.

Giáo dục pháp luật trong trường cao đẳng giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong quá trình hình thành và phát triển nhân cách người học, góp phần xây dựng nguồn nhân lực có tri thức, kỹ năng nghề nghiệp và ý thức công dân vững vàng. Trong bối cảnh xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa và đẩy mạnh chuyển đổi số, hội nhập quốc tế, yêu cầu đặt ra đối với người lao động không chỉ dừng lại ở trình độ chuyên môn mà còn bao gồm sự hiểu biết và tuân thủ pháp luật trong mọi hoạt động nghề nghiệp và đời sống xã hội. Vì vậy, giáo dục pháp luật trở thành một bộ phận không thể tách rời của quá trình đào tạo ở các cơ sở giáo dục nghề nghiệp, trong đó có trường cao đẳng.

Giáo dục pháp luật góp phần nâng cao nhận thức pháp lý cho sinh viên. Thông qua việc trang bị kiến thức cơ bản về Hiến pháp, pháp luật lao động, pháp luật dân sự, hình sự, an toàn giao

thông, phòng chống tệ nạn xã hội và các quy định liên quan đến lĩnh vực nghề nghiệp, sinh viên hiểu rõ quyền, nghĩa vụ và trách nhiệm của mình. Nhận thức đúng đắn về pháp luật giúp người học biết tự bảo vệ quyền lợi hợp pháp, đồng thời tránh những hành vi vi phạm do thiếu hiểu biết. Đây là nền tảng để hình thành ý thức thượng tôn pháp luật – một trong những phẩm chất cốt lõi của công dân hiện đại.

Giáo dục pháp luật có vai trò định hướng hành vi và xây dựng văn hóa pháp lý trong nhà trường. Khi sinh viên được tiếp cận pháp luật một cách hệ thống và gắn với thực tiễn, các em sẽ hình thành thói quen suy nghĩ và hành động theo khuôn khổ pháp luật. Điều này không chỉ góp phần hạn chế các vi phạm nội quy, quy chế học tập mà còn tạo môi trường giáo dục lành mạnh, kỷ cương. Văn hóa pháp lý được hình thành từ giảng đường sẽ tiếp tục được duy trì và phát huy khi sinh viên tham gia vào thị trường lao động, góp phần xây dựng môi trường làm việc chuyên nghiệp, tôn trọng quy định và chuẩn mực chung.

Giáo dục pháp luật còn giúp nâng cao chất lượng đào tạo gắn với yêu cầu thực tiễn của xã hội và doanh nghiệp. Trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, mọi hoạt động sản xuất, kinh doanh đều chịu sự điều chỉnh của pháp luật. Người lao động có kiến thức pháp luật sẽ chủ động hơn trong ký kết hợp đồng lao động, chấp hành quy định về an toàn, vệ sinh lao động, bảo vệ môi trường và thực hiện đúng trách nhiệm nghề nghiệp. Đối với sinh viên cao đẳng – lực lượng lao động trực tiếp – việc hiểu biết pháp luật chuyên ngành càng có ý nghĩa thiết thực, góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh và khả năng thích ứng trong bối cảnh hội nhập.

Giáo dục pháp luật trong trường cao đẳng còn mang ý nghĩa xã hội sâu rộng. Thông qua các hoạt động tuyên truyền, ngoại khóa, phiên tòa giả định, cuộc thi tìm hiểu pháp luật, sinh viên không chỉ tiếp thu kiến thức mà còn lan tỏa tinh thần tôn trọng pháp luật đến gia đình và cộng đồng. Như vậy, giáo dục pháp luật không chỉ phục vụ mục tiêu đào tạo của nhà trường mà còn góp phần xây dựng xã hội kỷ cương, dân chủ và văn minh.

2.2. Thực trạng giáo dục pháp luật cho học sinh, sinh viên tại trường Cao đẳng Điện Biên

Về kết quả đạt được

Trong những năm qua, công tác giáo dục pháp

luật cho học sinh, sinh viên tại Trường Cao đẳng Điện Biên đã đạt được những kết quả tích cực, góp phần nâng cao ý thức chấp hành pháp luật và xây dựng môi trường giáo dục kỷ cương, an toàn. Trên cơ sở triển khai Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật năm 2012 và các văn bản chỉ đạo của Bộ Giáo dục và Đào tạo, nhà trường đã lồng ghép nội dung giáo dục pháp luật vào chương trình giảng dạy chính khóa, đồng thời tổ chức nhiều hoạt động ngoại khóa, tuyên truyền, sinh hoạt chuyên đề phù hợp với đặc điểm của sinh viên vùng cao, đa dân tộc.

Nhận thức pháp luật của học sinh, sinh viên từng bước được nâng cao. Thông qua môn học Giáo dục pháp luật, cũng như các buổi tuyên truyền về an toàn giao thông, phòng chống ma túy, bạo lực học đường và an ninh mạng, sinh viên đã có hiểu biết rõ hơn về quyền và nghĩa vụ của mình. Năm 2025, Trường Cao đẳng Điện Biên đã phối hợp với Trung tâm Y tế Điện Biên Phủ “tổ chức chương trình truyền thông, giáo dục sức khỏe với chủ đề “Tuyên truyền phổ biến giáo dục pháp luật của Nhà nước về dân số cho vị thành niên, thanh niên” thu hút gần 500 học sinh, sinh viên tham gia. Thông qua buổi tuyên truyền giúp học sinh, sinh viên hiểu rõ hơn pháp luật của Nhà nước về dân số cho vị thành niên, thanh niên, sức khỏe sinh sản, kế hoạch hóa gia đình, góp phần xây dựng lối sống lành mạnh, chủ động bảo vệ sức khỏe và tương lai của bản thân”. Việc thực hiện nghiêm túc quy định này đã tạo nền tảng pháp lý vững chắc cho hoạt động giáo dục pháp luật tại nhà trường.

Ý thức chấp hành nội quy, quy chế và pháp luật của sinh viên có chuyển biến tích cực. Số vụ vi phạm kỷ luật liên quan đến đánh nhau, vi phạm an toàn giao thông hoặc sử dụng các chất kích thích có xu hướng giảm qua các năm học gần đây (theo báo cáo tổng kết công tác học sinh, sinh viên của nhà trường). Điều này cho thấy giáo dục pháp luật không chỉ dừng lại ở truyền đạt kiến thức mà đã tác động đến hành vi thực tế của người học.

Môi trường giáo dục ngày càng ổn định, an toàn và thân thiện. Nhà trường đã phối hợp với Công an tỉnh Điện Biên, Tòa án nhân dân và các cơ quan chức năng tổ chức phiên tòa giả định, diễn đàn “Sinh viên với pháp luật”, qua đó giúp sinh viên tiếp cận pháp luật một cách trực quan, sinh động. Ngoài ra, trường Cao đẳng Điện Biên đã triển khai thực hiện mô hình “Nhà trường an

ninh, an toàn về an ninh, trật tự”, thể hiện bước đi quyết liệt nhằm củng cố an ninh và xây dựng môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh. Mô hình này không chỉ là một phong trào, mà là nền tảng cho chính sách quản lý bền vững, đặt mục tiêu cao nhất là bảo vệ quyền lợi và sự an toàn cho toàn thể cán bộ, giảng viên và học sinh, sinh viên. Các hoạt động này không chỉ nâng cao kỹ năng pháp lý mà còn bồi dưỡng thái độ tích cực, tinh thần trách nhiệm xã hội cho người học. Nhìn chung, kết quả giáo dục pháp luật tại Trường Cao đẳng Điện Biên đã góp phần hình thành thể hệ sinh viên có hiểu biết pháp luật, có ý thức công dân và khả năng thích ứng với môi trường lao động hiện đại.

Về hạn chế, tồn tại

Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác giáo dục pháp luật cho học sinh, sinh viên tại Trường Cao đẳng Điện Biên vẫn còn một số hạn chế, tồn tại cần được nhìn nhận khách quan.

Thứ nhất, nội dung giáo dục pháp luật trong chương trình đào tạo tuy đã được lồng ghép nhưng còn nặng về lý thuyết, thiếu tính cập nhật và chưa thật sự gắn chặt với đặc thù nghề nghiệp của từng ngành đào tạo. Điều này khiến một bộ phận sinh viên tiếp cận kiến thức pháp luật một cách thụ động, chủ yếu để hoàn thành học phần, chưa thấy rõ tính thiết thực trong đời sống và công việc tương lai.

Thứ hai, phương pháp giảng dạy chưa thật sự đa dạng. Hoạt động tuyên truyền, phổ biến pháp luật phần lớn vẫn thông qua hình thức giảng bài truyền thống hoặc các buổi nói chuyện chuyên đề, trong khi các mô hình trải nghiệm như phiên tòa giả định, xử lý tình huống pháp lý, tranh biện pháp luật chưa được tổ chức thường xuyên. Sự thiếu sinh động trong phương pháp truyền đạt phần nào ảnh hưởng đến mức độ hứng thú và khả năng ghi nhớ của sinh viên.

Thứ ba, đặc thù địa bàn miền núi, điều kiện kinh tế - xã hội còn khó khăn, trình độ nhận thức không đồng đều giữa các nhóm sinh viên, nhất là sinh viên dân tộc thiểu số, cũng tạo ra thách thức trong việc triển khai giáo dục pháp luật hiệu quả. Một bộ phận sinh viên còn hạn chế về kỹ năng tự học, tự tìm hiểu pháp luật, dẫn đến việc tiếp thu chưa sâu, chưa toàn diện.

Thứ tư, sự phối hợp giữa nhà trường với gia đình và các cơ quan chức năng trong theo dõi, hỗ trợ sinh viên sau tuyên truyền chưa thật sự chặt

chẽ. Những hạn chế trên đòi hỏi cần có giải pháp đồng bộ nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục pháp luật trong thời gian tới.

2.3. Giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục pháp luật cho học sinh, sinh viên tại trường Cao đẳng Điện Biên hiện nay

Để nâng cao hiệu quả giáo dục pháp luật cho học sinh, sinh viên tại Trường Cao đẳng Điện Biên trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo hiện nay, cần triển khai đồng bộ nhiều giải pháp phù hợp với điều kiện thực tiễn của một cơ sở giáo dục nghề nghiệp trên địa bàn miền núi, đa dân tộc.

Một là, hoàn thiện và cập nhật nội dung giáo dục pháp luật gắn với đặc thù đào tạo nghề. Nhà trường cần rà soát, điều chỉnh chương trình các học phần pháp luật theo hướng tinh gọn, thiết thực, bám sát yêu cầu thực tiễn của từng ngành nghề. Bên cạnh kiến thức pháp luật đại cương, cần tăng cường nội dung về pháp luật lao động, bảo hiểm xã hội, an toàn – vệ sinh lao động, bảo vệ môi trường, pháp luật về khởi nghiệp và chuyển đổi số. Đối với sinh viên các ngành kỹ thuật, y tế, dịch vụ..., nên lồng ghép các tình huống pháp lý cụ thể liên quan trực tiếp đến lĩnh vực chuyên môn để người học nhận thức rõ mối liên hệ giữa pháp luật và nghề nghiệp tương lai.

Hai là, đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng phát huy tính chủ động của sinh viên. Thay vì chỉ truyền đạt kiến thức theo phương pháp thuyết trình truyền thống, giảng viên cần tăng cường áp dụng các phương pháp dạy học tích cực như thảo luận nhóm, xử lý tình huống, mô phỏng phiên tòa, tranh biện pháp luật, học tập theo dự án. Việc đưa ra các tình huống gắn với đời sống thực tế tại địa phương như an toàn giao thông vùng cao, phòng chống ma túy, tảo hôn, bạo lực học đường... sẽ giúp sinh viên hiểu sâu và ghi nhớ lâu hơn. Đồng thời, cần khuyến khích sinh viên tự nghiên cứu văn bản pháp luật, rèn luyện kỹ năng tra cứu và áp dụng pháp luật.

Ba là, tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số trong giáo dục pháp luật. Trong bối cảnh chuyển đổi số quốc gia, nhà trường cần xây dựng các chuyên mục pháp luật trên website, fanpage hoặc hệ thống học tập trực tuyến để cung cấp tài liệu, video, câu hỏi trắc nghiệm, tình huống pháp lý. Việc sử dụng các nền tảng trực tuyến giúp sinh viên, đặc biệt là sinh viên ở xa trung tâm, có

điều kiện tiếp cận kiến thức pháp luật thuận tiện, linh hoạt. Bên cạnh đó, có thể tổ chức các cuộc thi tìm hiểu pháp luật trực tuyến, qua đó vừa tạo hứng thú vừa nâng cao hiệu quả tuyên truyền.

Bốn là, nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên và cán bộ làm công tác giáo dục pháp luật. Đội ngũ giảng viên giữ vai trò quyết định trong việc truyền đạt và định hướng nhận thức pháp luật cho sinh viên. Do đó, nhà trường cần tạo điều kiện để giảng viên tham gia các lớp bồi dưỡng chuyên môn, cập nhật văn bản pháp luật mới, trao đổi kinh nghiệm giảng dạy. Đồng thời, cần phát huy vai trò của cô vấn học tập, cán bộ quản lý sinh viên trong việc theo dõi, nắm bắt tình hình chấp hành pháp luật của người học. Sự phối hợp chặt chẽ giữa giảng dạy và quản lý sẽ tạo nên hiệu quả tổng thể trong giáo dục pháp luật.

Năm là, đẩy mạnh phối hợp giữa nhà trường với các cơ quan, tổ chức tại địa phương. Việc liên kết với Công an tỉnh, Tòa án nhân dân, Viện kiểm sát, Sở Tư pháp và các tổ chức đoàn thể có ý nghĩa quan trọng trong nâng cao tính thực tiễn của giáo dục pháp luật. Thông qua các buổi nói chuyện chuyên đề, phiên tòa giả định, diễn đàn “Sinh viên với pháp luật”, sinh viên sẽ được tiếp cận kiến thức pháp luật một cách sinh động, trực quan. Đồng thời, sự tham gia của các cơ quan chức năng giúp tăng cường tính răn đe, giáo dục và nâng cao trách nhiệm của sinh viên đối với hành vi của mình.

Sáu là, xây dựng môi trường giáo dục pháp lý lành mạnh, gắn giáo dục pháp luật với rèn luyện đạo đức và kỹ năng sống. Giáo dục pháp luật chỉ thực sự hiệu quả khi được đặt trong môi trường kỷ cương, dân chủ và thân thiện. Nhà trường cần thực hiện nghiêm túc quy chế dân chủ cơ sở, công khai minh bạch các quy định, nội quy; đồng thời kịp thời biểu dương những sinh viên chấp hành tốt pháp luật, xử lý nghiêm các trường hợp vi phạm. Bên cạnh đó, cần kết hợp giáo dục pháp luật với giáo dục đạo đức, lối sống, kỹ năng sống, đặc biệt đối với sinh viên dân tộc thiểu số, nhằm hình thành ý thức tự giác, trách nhiệm xã hội và tinh thần thượng tôn pháp luật.

III. KẾT LUẬN

Giáo dục pháp luật cho học sinh, sinh viên tại Trường Cao đẳng Điện Biên có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong việc hình thành ý thức công dân, xây dựng môi trường giáo dục kỷ cương và góp

phần phát triển nguồn nhân lực chất lượng cho địa phương miền núi. Qua nghiên cứu có thể khẳng định, trong thời gian qua nhà trường đã quan tâm triển khai nhiều hoạt động giáo dục pháp luật với những kết quả tích cực; nhận thức và ý thức chấp hành pháp luật của sinh viên từng bước được nâng cao. Tuy nhiên, trước yêu cầu đổi mới giáo dục và bối cảnh chuyển đổi số,

công tác này vẫn cần tiếp tục được hoàn thiện cả về nội dung, phương pháp và cơ chế phối hợp. Việc thực hiện đồng bộ các giải pháp đề xuất sẽ góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục pháp luật, xây dựng thế hệ sinh viên có hiểu biết pháp lý, trách nhiệm xã hội và tinh thần thượng tôn pháp luật, đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội trong giai đoạn hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Hội đồng quốc gia chỉ đạo biên soạn từ điển bách khoa Việt Nam (2002), *Từ điển Bách khoa Việt Nam*, Quyển 2 (E-M), Nxb. Từ điển bách khoa, Hà Nội.

Hoàng Thị Kim Quế (2007), *Giáo trình Lý luận chung về Nhà nước và pháp luật*, Nxb. Đại học quốc gia Hà Nội, Hà Nội.

Quốc hội (2012), Luật số: 14/2012/QH13 ngày 20/6/2012, *Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật*, Hà Nội.

Thùy Trang (2025), “*Gần 500 học sinh, sinh viên được tuyên truyền, phổ biến pháp luật về dân số*”, <https://baodienbienphu.vn/tin-bai/xa-hoi/gan-500-hoc-sinh-sinh-vien-duoc-tuyen-truyen-pho-bien-phap-luat-ve-dan-so>, ngày 24/9/2025.